

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a treia)

12 noiembrie 2014 *

„Trimitere preliminară — Spațiul de libertate, securitate și justiție — Cooperare judiciară în materie civilă — Competență în materia răspunderii părintești — Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 — Articolul 12 alineatul (3) — Copil al unor părinți necăsătoriți — Prorogare de competență — Lipsa unei alte cauze pendinte conexe — Acceptarea competenței — Contestarea competenței unei instanțe de către o parte care a sesizat aceeași instanță”

În cauza C-656/13,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Nejvyšší soud (Republica Cehă), prin decizia din 12 noiembrie 2013, primită de Curte la 12 decembrie 2013, în procedura

L

împotriva

M,

cu participarea:

R,

K,

CURTEA (Camera a treia),

compusă din domnul M. Ilešič, președinte de cameră, domnul A. Ó Caoimh, doamna C. Toader și domnii E. Jarašiūnas (raportor) și C. G. Fernlund, judecători,

avocat general: domnul N. Wahl,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

luând în considerare observațiile prezentate:

— pentru domnul M, de E. Zajíčková, advokátka;

— pentru R și K, de Z. Kapitán, advokát;

* Limba de procedură: ceha.

— pentru guvernul ceh, de M. Smolek și de J. Vlácil, în calitate de agenți;
— pentru guvernul polonez, de B. Majczyna, în calitate de agent;
— pentru Comisia Europeană, de A.-M. Rouchaud-Joët și de J. Hradil, în calitate de agenți,
având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatului general,
pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 12 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 al Consiliului din 27 noiembrie 2003 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești, de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1347/2000 (JO L 338, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 6, p. 183).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între doamna L, mama copiilor R și K, pe de o parte, și domnul M, tatăl acestora din urmă, pe de altă parte, cu privire la încredințarea copiilor menționați care se află cu mama lor în Austria, în timp ce tatăl lor trăiește în Republica Cehă.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

Regulamentul nr. 2201/2003

- 3 Considerentele (5) și (12) ale Regulamentului nr. 2201/2003 au următorul cuprins:
„(5) În vederea garantării egalității tuturor copiilor, prezentul regulament reglementează toate hotărârile judecătorești în materia răspunderii părintești, inclusiv măsurile de protecție a copilului, independent de orice legătură cu o procedură matrimonială.
[...]
(12) Temeiurile de competență stabilite prin prezentul regulament în materia răspunderii părintești sunt concepute în funcție de interesul superior al copilului și, în special, de criteriul proximității. Prin urmare, ar trebui să fie competente în primul rând instanțele statului membru în care copilul își are reședința obișnuită, cu excepția unor cazuri de schimbare a reședinței copilului sau ca urmare a unui acord încheiat între titularii răspunderii părintești.”
- 4 Articolul 1 din Regulamentul nr. 2201/2003 definește domeniul de aplicare al regulamentului menționat. Acesta prevede, printre altele:
„(1) Prezentul regulament se aplică [...] materiilor civile privind:
[...]
(b) atribuirea, exercitarea, delegarea, retragerea totală sau parțială a răspunderii părintești.

(2) Materiile prevăzute la alineatul (1) litera (b) cuprind în special:

(a) încredințarea și dreptul de vizită;

[...]

(3) Prezentul regulament nu se aplică:

[...]

(e) obligației de întreținere;

[...]”

5 Articolul 2 alineatul (7) din acest regulament definește, în sensul regulamentului menționat, noțiunea „răspundere părintească” drept „ansamblul drepturilor și obligațiilor conferite unei persoane fizice sau unei persoane juridice în temeiul unei hotărâri judecătorești, al unui act cu putere de lege sau al unui acord în vigoare privind persoana sau bunurile unui copil; a]ceasta cuprinde în special încredințarea și dreptul de vizită”.

6 Capitolul II din Regulamentul nr. 2201/2003, intitulat „Competență”, este alcătuit din trei secțiuni. Secțiunea 1 a acestui capitol, intitulată „Divorț, separare de drept și anulare a căsătoriei”, regroupează articolele 3-7 din regulamentul menționat. La articolul 3 din acesta din urmă sunt enunțate criteriile care servesc, cu titlu principal, la stabilirea instanțelor din statele membre competente să hotărască în problemele privind divorțul, separarea de drept și anularea căsătoriei. Articolul 7 din acest regulament prevede competențe reziduale în materia divorțului, a separării de drept și a anulării căsătoriei.

7 Secțiunea 2 a aceluiași capitol II din Regulamentul nr. 2201/2003, referitoare la competența în materie de răspundere părintească, conține articolele 8-15. Articolul 8, intitulat „Competență de fond”, prevede:

„(1) Instanțele judecătorești dintr-un stat membru sunt competente în materia răspunderii părintești privind un copil care are reședința obișnuită în acest stat membru la momentul la care instanța este sesizată.

(2) Alineatul (1) se aplică sub rezerva dispozițiilor articolelor 9, 10 și 12.”

8 Articolul 12 din acest regulament, intitulat „Prorogare de competență”, prevede la alineatul (1) că „[i]nstanțele judecătorești din statul membru care exercită competența în temeiul articolului 3 cu privire la o cerere de divorț, de separare de drept sau de anulare a căsătoriei sunt competente în orice chestiune privind răspunderea părintească în legătură cu această cerere” atunci când sunt îndeplinite cerințele enumerate în acest articol.

9 Articolul 12 alineatul (2) din Regulamentul nr. 2201/2003 prevede:

„Competența acordată la alineatul (1) încetează de îndată ce

(a) hotărârea de admitere sau de respingere a cererii de divorț, de separare de drept sau de anulare a căsătoriei dobândește autoritate de lucru judecat;

(b) în cazul în care o procedură privind răspunderea părintească este pe rolul unei instanțe la data prevăzută la litera (a), de îndată ce hotărârea privind răspunderea părintească dobândește autoritate de lucru judecat;

(c) în cazurile prevăzute la literele (a) și (b), de îndată ce procedura a încetat dintr-un alt motiv.”

10 Potrivit articolului 12 alineatul (3) din acest regulament:

„Instanțele judecătorești dintr-un stat membru sunt competente, de asemenea, în materie de răspundere părintească în alte proceduri decât cele menționate la alineatul (1) atunci când

(a) copilul are o legătură strânsă cu acest stat membru, în special datorită faptului că unul dintre titularii răspunderii părintești își are reședința obișnuită aici sau copilul este resortisant al acestui stat membru

și

(b) competența instanțelor a fost acceptată în mod expres sau în orice alt mod neechivoc de către toate părțile la procedură la data sesizării instanței, iar competența este în interesul superior al copilului.”

11 Articolul 15 din Regulamentul nr. 2201/2003, intitulat „Trimiterea la o instanță mai bine plasată pentru a soluționa cauza”, precizează condițiile în care, cu titlu de excepție, instanțele judecătorești dintr-un stat membru competente pentru a soluționa cauza pe fond pot trimite cauza respectivă sau o parte specifică a acesteia la o instanță dintr-un alt stat membru cu care copilul are o legătură specială și pe care o consideră mai bine plasată pentru a soluționa cauza.

12 Articolul 16 din acest regulament, intitulat „Sesizarea unei instanțe judecătorești”, prevede:

„(1) O instanță judecătorească se consideră sesizată:

(a) la data depunerii la instanță a actului de sesizare a instanței sau a unui act echivalent, cu condiția ca reclamantul să nu fi neglijat în continuare să ia măsurile pe care era obligat să le ia pentru ca actul să fie notificat sau comunicat părâtului;

sau

(b) în cazul în care actul trebuie notificat sau comunicat înainte de fi depus la instanță, la data primirii acestuia de către autoritatea responsabilă pentru notificare sau comunicare, cu condiția ca reclamantul să nu fi neglijat în continuare să ia măsurile pe care era obligat să le ia pentru ca actul să fie depus la instanță.”

Regulamentul (CE) nr. 4/2009

13 Regulamentul (CE) nr. 4/2009 al Consiliului din 18 decembrie 2008 privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor și cooperarea în materie de obligații de întreținere (JO 2009, L 7, p. 1, rectificare în JO 2011, L 131, p. 26) se aplică, potrivit textului articolului 1 alineatul (1) din acesta, „obligațiilor de întreținere care decurg dintr-o relație de familie, rudenie, căsătorie sau alianță”.

14 Articolul 3 din acest regulament, intitulat „Dispoziții generale”, are următorul cuprins:

„Are competența de a hotărî în materie de obligații de întreținere în statele membre:

[...]; sau

- (d) instanța judecătorească competentă în temeiul legii forului într-o acțiune privind răspunderea părintească atunci când cererea cu privire la o obligație de întreținere este accesorie respectivei acțiuni, cu excepția cazurilor în care respectiva competență se întemeiază numai pe cetățenia uneia dintre părți.”

Dreptul ceh

- 15 Articolul 39 alineatul 1 din Legea nr. 97/1963 privind dreptul internațional privat și dreptul procesual prevede:

„În materie de încredințare și de pensie alimentară a copiilor minori și în alte cauze care îi privesc, dacă aceștia din urmă sunt resortisanți cehoslovaci, competența instanțelor cehoslovace este stabilită chiar dacă ei locuiesc în străinătate. [...]”

- 16 Articolul 104 alineatul 1 din Codul de procedură civilă prevede:

„În cazul nerespectării unei condiții procedurale care nu poate fi înlăturată, instanța încheie procedura. În cazul în care procedura nu este de competența instanței sau în cazul în care trebuie precedată de o altă procedură, instanța trimite cauza, după ce ordonanța prin care a fost finalizată procedura a dobândit autoritate de lucru judecat, la autoritatea competentă; efectele juridice legate de introducerea unei acțiuni (cererea de sesizare a instanței) sunt menținute.”

Litigiul principal și întrebările preliminare

- 17 Din decizia de trimitere reiese că doamna L și domnul M, care formau un cuplu necăsătorit, au avut doi copii împreună, R și K. Acești doi copii s-au născut în Republica Cehă și au cetățenia acestui stat membru. Până în luna februarie 2010, părinții și copiii lor au locuit în Republica Cehă. Începând din luna februarie 2010, doamna L a lucrat în Austria, iar copiii au locuit alternativ cu mama lor și cu tatăl lor, care locuiește și lucrează în Český Krumlov (Republica Cehă).
- 18 La 20 mai 2012, doamna L a înregistrat domiciliul copiilor în Austria, iar în luna septembrie a aceluiași an l-a anunțat pe domnul M că copiii nu vor reveni în Republica Cehă. Copiii au fost școlarizați în Austria în acea perioadă. Problema dacă mutarea copiilor în Austria a fost efectuată cu acordul domnului M este discutată în cadrul procedurii referitoare la încredințarea copiilor.
- 19 La 26 octombrie 2012, domnul M a sesizat Okresní soud (Tribunalul districtual) din Český Krumlov cu o cerere privind „organizarea relațiilor dintre părinți și copii”, pentru a obține încredințarea copiilor și o pensie alimentară.
- 20 La 28 octombrie 2012, domnul M, încălcând acordul încheiat cu doamna L, nu i-a înapoiat copiii care erau în vizită la el.
- 21 La 29 octombrie 2012, doamna L a formulat, la rândul său, o cerere la Okresní soud din Český Krumlov pentru a obține încredințarea copiilor și o pensie alimentară. Ea a introdus ulterior o cerere similară la instanțele austriece.
- 22 La 1 noiembrie 2012, în temeiul unei măsuri provizorii adoptate de Okresní soud din Český Krumlov, copiii au revenit la mama lor în Austria și, începând de la acea dată, frecventează școala în Austria. Prin decizia din 12 decembrie 2012, Krajský soud (Curtea de apel regională) din České Budějovice (Republica Cehă) a confirmat această măsură provizorie.

- 23 Prin decizia din 1 februarie 2013, Okresní soud din Český Krumlov și-a constatat necompetența și a închis procedura, în conformitate cu articolul 104 alineatul 1 din Codul de procedură civilă, pentru motivul că, întrucât domiciliul copiilor era în Austria la momentul sesizării sale, instanțele austriece erau competente în temeiul articolului 8 alineatul (1) din Regulamentul nr. 2201/2003.
- 24 La 19 martie 2013, autoritatea centrală austriacă a primit, la inițiativa domnului M, o cerere de înapoiere a copiilor în temeiul Convenției de la Haga din 25 octombrie 1980 privind aspectele civile ale răpirii internaționale de copii (Recueil des Traités des Nations Unies, vol. 1343, nr. 22514).
- 25 Prin decizia din 11 aprilie 2013, Krajský soud din České Budějovice a reformat decizia pronunțată de Okresní soud din Český Krumlov la 1 februarie 2013, astfel încât procedura nu este închisă. Această instanță a considerat că competența internațională a instanțelor cehe era stabilită în temeiul articolului 12 alineatul (3) din Regulamentul nr. 2201/2003, întrucât copiii au o legătură strânsă cu Republica Cehă, cei doi părinți au acceptat competența internațională a acestor instanțe, la fel cum a procedat și tutorele copiilor, desemnat ulterior în cadrul procedurii, iar competența Okresní soud din Český Krumlov era în interesul copiilor.
- 26 În ceea ce privește în special problema acceptării competenței internaționale a instanțelor cehe, Krajský soud din České Budějovice a arătat că cererea domnului M din 26 octombrie 2012 fusese introdusă la o instanță cehă, că, la 29 octombrie 2012, doamna L introdusese ea însăși o cerere la aceeași instanță și că abia ulterior aceasta susținuse că domnul M ar fi trebuit să sesizeze instanțele austriece și introdusese o cerere la o instanță austriacă.
- 27 Doamna L a introdus recurs împotriva acestei decizii la instanța de trimitere și a solicitat ca această instanță să suspende executarea deciziei pronunțate de Krajský soud din České Budějovice. Această cerere a fost admisă prin decizia din 31 iulie 2013.
- 28 În susținerea recursului, doamna L invocă, printre altele, faptul că condiția privind acceptarea competenței internaționale a instanțelor cehe prevăzută la articolul 12 alineatul (3) din Regulamentul nr. 2201/2003 nu este îndeplinită în speță. Ea susține că ar fi introdus cererea sa la Okresní soud din Český Krumlov la recomandarea Oficiului ceh pentru protecția juridică și socială a copilului, întrucât nu știa unde se aflau copiii săi. Ea ar fi sesizat de asemenea autoritățile competente din Austria și, începând de la 31 octombrie 2012, după ce a luat cunoștință despre totalitatea faptelor, și-ar fi exprimat în mod clar dezacordul cu privire la competența internațională a instanțelor cehe.
- 29 Instanța de trimitere arată că, pe de o parte, potrivit unei interpretări care este în mod cert foarte restrictivă, dar care ar permite garantarea unui efect deplin al articolului 15 din Regulamentul nr. 2201/2003, s-ar putea considera că articolul 12 alineatul (3) din acest regulament nu permite, la fel ca alineatul (1) al acestui articol, decât o prorogare de competență doar în favoarea instanței deja sesizate cu o cerere de divorț sau de anulare a căsătoriei, atunci când competența acesteia se întemeiază pe articolul 7 din regulamentul menționat. Pe de altă parte, s-ar putea considera că acest articol 12 alineatul (3) se poate aplica chiar și în lipsa oricărei alte proceduri conexe cu procedura referitoare la încredințarea copiilor.
- 30 De altfel, instanța de trimitere ridică problema dacă se poate considera că, în împrejurările cauzei, a existat, din partea doamnei L, o „acceptare expresă sau în orice alt mod neechivoc” a competenței instanțelor cehe. Această instanță precizează că Krajský soud din České Budějovice a legat concluzia sa privind acceptarea de către doamna L a competenței instanțelor cehe de cererea formulată de aceasta din urmă la 29 octombrie 2012 la Okresní soud din Český Krumlov. Instanța de trimitere precizează însă că nu percepe caracterul neechivoc al unei asemenea manifestări de voință. Instanța menționată subliniază în special că pare credibil, având în vedere împrejurările cauzei, că doamna L a introdus o cerere în fața Okresní soud din Český Krumlov doar în scopul de a obține informații

privind situația copiilor. Instanța de trimitere consideră, așadar, că nu poate exista o astfel de acceptare în cauză. În această privință, instanța menționată arată de asemenea că, în primul act care îi incumba în procedura inițiată de domnul M, doamna L a contestat competența instanței sesizate.

- 31 Constatând că Curtea nu s-a pronunțat încă cu privire la interpretarea articolului 12 alineatul (3) din Regulamentul nr. 2201/2003, Nejvyšší soud (Curtea Supremă) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Articolul 12 alineatul (3) din [Regulamentul nr. 2201/2003] trebuie interpretat în sensul că constituie temeiul competenței într-o procedură în materia răspunderii părintești și atunci când nu este în curs nicio procedură aferentă [cu alte cuvinte, «alte proceduri decât cele menționate la alineatul (1)»]?

2) În cazul unui răspuns afirmativ la prima întrebare:

Articolul 12 alineatul (3) din [Regulamentul nr. 2201/2003] trebuie interpretat în sensul că prin [«]acceptarea expresă sau în orice alt mod neechivoc[»] se înțelege și situația în care partea care nu a inițiat procedura introduce propria cerere de sesizare a instanței în aceeași cauză, dar ulterior, cu ocazia primului act efectuat, contestă competența instanței în procedura inițiată anterior de cealaltă parte?”

Procedura în fața Curții

- 32 La cererea instanței de trimitere, camera desemnată a examinat necesitatea judecării prezentei cauze potrivit procedurii preliminare de urgență prevăzute la articolul 107 din Regulamentul de procedură al Curții. Camera menționată a decis, după ascultarea avocatului general, să nu dea curs acestei cereri.
- 33 Prin decizia președintelui Curții din 8 ianuarie 2014, prezentei cereri de decizie preliminară i s-a acordat un tratament prioritar în conformitate cu articolul 53 alineatul (3) din Regulamentul de procedură.

Cu privire la întrebările preliminare

- 34 Cu titlu introductiv, trebuie amintit că, potrivit articolului 2 punctul 7 din Regulamentul nr. 2201/2003, noțiunea de răspundere părintească vizează ansamblul drepturilor și obligațiilor conferite cu precădere unei persoane fizice sau unei persoane juridice în temeiul unei hotărâri judecătorești sau al unui act cu putere de lege privind persoana sau bunurile unui copil, ansamblu care cuprinde, printre altele, încredințarea și dreptul de vizită. Întrucât doamna L și domnul M își dispută în special încredințarea copiilor lor, litigiul principal intră în domeniul de aplicare al regulamentulului menționat, în conformitate cu articolul 1 alineatul (1) și alineatul (2) litera (a) din acesta.
- 35 Faptul că procedura principală privește și o cerere de acordare a unei pensii alimentare este lipsit de relevanță în această privință. Este adevărat că, în temeiul articolului 1 alineatul (3) litera (e) din Regulamentul nr. 2201/2003, obligațiile alimentare sunt excluse din domeniul de aplicare al regulamentulului menționat. Cu toate acestea, articolul 3 litera (d) din Regulamentul nr. 4/2009 prevede că poate avea competența de a hotărî în materie de obligații de întreținere în statele membre instanța judecătorească competentă în temeiul legii forului într-o acțiune privind răspunderea părintească atunci când cererea cu privire la o obligație de întreținere este accesorie respectivei acțiuni, cu excepția cazurilor în care respectiva competență se întemeiază numai pe cetățenia uneia dintre părți. Potrivit acestei dispoziții, instanța competentă în temeiul articolului 12 alineatul (3) din Regulamentul

nr. 2201/2003 va fi, în principiu, competentă în egală măsură pentru a se pronunța asupra unei cereri cu privire la obligația de întreținere care este accesorie acțiunii privind răspunderea părintească cu care ar fi sesizată.

Cu privire la prima întrebare

- 36 Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolul 12 alineatul (3) din Regulamentul nr. 2201/2003 trebuie interpretat în sensul că poate să constituie, în scopul unei proceduri în materia răspunderii părintești, temeiul competenței unei instanțe dintr-un stat membru care nu este cel al reședinței obișnuite a copilului chiar și atunci când nicio altă procedură nu este pendinte în fața instanței alese.
- 37 Domnul M, reprezentantul lui R și K, precum și guvernul ceh și cel polonez susțin că răspunsul la această întrebare trebuie să fie afirmativ. Comisia Europeană, în schimb, susține că răspunsul la întrebarea menționată trebuie să fie negativ, precizând că procedura pendinte, cu care este conexă procedura în materia răspunderii părintești, trebuie să fie o procedură diferită de cele prevăzute la articolul 12 alineatul (1) din Regulamentul nr. 2201/2003.
- 38 Potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, în vederea interpretării unei dispoziții de drept al Uniunii, trebuie să se țină seama nu numai de termenii utilizați, ci și de contextul în care apare aceasta, precum și de obiectivele urmărite de reglementarea din care face parte această dispoziție (Hotărârea Merck, 292/82, EU:C:1983:335, punctul 12, precum și Hotărârea Detiček, C-403/09 PPU, EU:C:2009:810, punctul 33 și jurisprudența citată).
- 39 În această privință, trebuie amintit că articolul 12 alineatul (3) din Regulamentul nr. 2201/2003 prevede că instanțele judecătorești dintr-un stat membru sunt competente în materia răspunderii părintești „în alte proceduri decât cele menționate la alineatul (1)” al aceluiași articol atunci când, pe de o parte, copilul are o legătură strânsă cu acel stat membru, în special datorită faptului că unul dintre titularii răspunderii părintești își are reședința obișnuită aici sau copilul este resortisant al acestui stat membru, și, pe de altă parte, competența instanțelor a fost acceptată în mod expres sau în orice alt mod neechivoc de toate părțile la procedură la data sesizării instanței, iar competența este în interesul superior al copilului. Alineatul (1) al aceluiași articol precizează că instanțele judecătorești din statul membru care exercită competența în temeiul articolului 3 din același regulament cu privire la o cerere de divorț, de separare de drept sau de anulare a căsătoriei sunt competente în orice chestiune privind răspunderea părintească în legătură cu această cerere, atunci când sunt îndeplinite condițiile prevăzute de acest articol.
- 40 Prin urmare, modul de redactare a articolului 12 alineatul (3) din Regulamentul nr. 2201/2003 nu permite, prin el însuși, să se stabilească dacă, pentru a fi posibilă aplicarea prorogării de competență prevăzute de această dispoziție, este sau nu este necesar ca instanța în favoarea căreia se solicită prorogarea de competență să fie deja sesizată cu o altă procedură.
- 41 Trebuie subliniat totuși că, în ceea ce privește contextul în care se înscrie articolul 12 alineatul (3) din Regulamentul nr. 2201/2003, această dispoziție constituie, împreună cu cea prevăzută la alineatul (1) al aceluiași articol, una dintre cele două posibilități de prorogare de competență în materia răspunderii părintești oferite de Regulamentul nr. 2201/2003.
- 42 În ceea ce privește articolul 12 alineatul (1) din Regulamentul nr. 2201/2003, reiese cu claritate din modul de redactare a acestei dispoziții că posibilitatea prorogării de competență oferită nu poate fi decât în favoarea instanțelor judecătorești din statul membru care exercită competența în temeiul articolului 3 din același regulament cu privire la o cerere de divorț, de separare de drept sau de anulare a căsătoriei. Alineatul (2) al acestui articol 12 precizează, la rândul său, momentul la care competența acordată la alineatul (1) încetează, și anume, atunci când hotărârea de admitere sau de

respingere a cererii de divorț, de separare de drept sau de anulare a căsătoriei dobândește autoritate de lucru judecat, sau, în cazul în care o procedură privind răspunderea părintească este pe rolul unei instanțe la data prevăzută anterior, atunci când hotărârea privind răspunderea părintească dobândește autoritate de lucru judecat sau, în cele două cazuri prevăzute anterior, de îndată ce procedura a încetat dintr-un alt motiv.

- 43 Or, nicio dispoziție echivalentă cu acest alineat (2) nu este prevăzută pentru posibilitatea prorogării de competență oferită de articolul 12 alineatul (3) din Regulamentul nr. 2201/2003.
- 44 În plus, Curtea a statuat deja că competența în materia răspunderii părintești, prorogată, în temeiul articolului 12 alineatul (3) din Regulamentul nr. 2201/2003, în favoarea unei instanțe dintr-un stat membru sesizate de comun acord cu o procedură de către titularii răspunderii părintești, încetează odată cu pronunțarea unei hotărâri care a dobândit autoritate de lucru judecat în această procedură (Hotărârea E, C-436/13, EU:C:2014:2246, punctul 50). Aceasta implică faptul că competența instanței alese poate fi prorogată chiar și pentru a soluționa doar această procedură în materia răspunderii părintești.
- 45 Din considerațiile care precedă rezultă că prorogarea de competență prevăzută la articolul 12 alineatul (3) din Regulamentul nr. 2201/2003 în materia răspunderii părintești poate fi aplicată fără a fi necesar ca procedura în această materie să aibă legătură cu o altă procedură deja pendinte în fața instanței în favoarea căreia se solicită prorogarea de competență.
- 46 În această privință, este necesar să se arate că această interpretare este singura de natură să nu aducă atingere efectului util al acestei dispoziții. Astfel, restrângerea domeniului său de aplicare la situațiile în care procedura în materia răspunderii părintești poate fi legată de o altă procedură deja pendinte ar reduce în mod sensibil posibilitățile de a recurge la prorogarea menționată, dat fiind că necesitatea de a angaja o procedură în materia răspunderii părintești poate surveni independent de orice altă procedură.
- 47 Această interpretare este de asemenea singura în măsură să garanteze respectarea obiectivelor urmărite de Regulamentul nr. 2201/2003.
- 48 Astfel, pe de o parte, potrivit considerentului (12) al Regulamentului nr. 2201/2003, temeiurile de competență pe care acesta le stabilește sunt concepute în funcție de interesul superior al copilului și în special de criteriul proximității. Rezultă că acest regulament se întemeiază pe concepția potrivit căreia interesul superior al copilului trebuie să primeze (a se vedea în acest sens Hotărârea Rinau, C-195/08 PPU, EU:C:2008:406, punctul 51). Or, astfel cum s-a constatat deja la punctul 46 din prezenta hotărâre, limitarea posibilității de a recurge la prorogarea de competență prevăzută la articolul 12 alineatul (3) din Regulamentul nr. 2201/2003 la cazurile în care procedura în materia răspunderii părintești poate fi legată de o altă procedură ar exclude posibilitatea de a recurge la prorogarea menționată în numeroase situații, în pofida faptului că această prorogare de competență ar putea fi în interesul superior al copilului în cauză.
- 49 În această privință, trebuie subliniat că, astfel cum reiese din cuprinsul articolului 12 alineatul (3) litera (b) din Regulamentul nr. 2201/2003, care supune, în orice caz, aplicabilitatea prorogării de competență prevăzută la acest alineat nu numai condiției acceptării exprese sau în orice alt mod neechivoc a prorogării respective de către toate părțile la procedură la data sesizării instanței, ci și condiției ca competența instanțelor din statul membru ales să fie în interesul superior al copilului, recurgera la această prorogare nu poate fi în niciun caz contrară acestui interes superior.
- 50 Pe de altă parte, în considerentul (5) al Regulamentului nr. 2201/2003 se afirmă că, în vederea garantării egalității tuturor copiilor, acest regulament reglementează toate hotărârile judecătorești în materia răspunderii părintești, inclusiv măsurile de protecție a copilului, independent de orice legătură cu o procedură matrimonială. Excluderea oricărei posibilități de prorogare de competență în materia răspunderii părintești pentru unicul motiv că procedura respectivă nu poate fi legată de o altă

procedură deja pendinte ar aduce atingere realizării depline a obiectivului respectiv. Aceasta ar fi situația în special în cazul în care, după cum sugerează instanța de trimitere, expresia „alte proceduri decât cele menționate la alineatul (1)”, în sensul articolului 12 alineatul (3) din acest regulament, ar fi extinsă pentru a acoperi cereri de divorț, de separare de drept sau de anulare a căsătoriei în privința cărora competența instanțelor dintr-un stat membru nu ar fi stabilită în temeiul articolului 3 din același regulament, ci în temeiul unei alte norme de competență din regulamentul menționat. Astfel, o asemenea interpretare ar exclude orice posibilitate de prorogare de competență în temeiul alineatului (3) menționat pentru chestiunile legate de răspunderea părintească referitoare la copiii unor părinți care nu au fost niciodată căsătoriți sau ai căror părinți sunt deja divorțați, separați ori a căror căsătorie a fost deja anulată, ceea ce ar fi contrar obiectivului menționat privind asigurarea egalității tuturor copiilor.

- 51 Pe de altă parte, interpretarea reținută la punctul 45 din prezenta hotărâre nu este susceptibilă să aducă atingere efectului util al articolului 15 din Regulamentul nr. 2201/2003, astfel cum sugerează instanța de trimitere, întrucât articolul menționat prevede că se aplică doar „cu titlu de excepție”. Acesta nu poate, așadar, să acopere lacunele în atingerea obiectivelor urmărite de Regulamentul nr. 2201/2003 care ar rezulta dintr-o interpretare a articolului 12 alineatul (3) din regulamentul menționat care exclude aplicabilitatea acestei dispoziții în lipsa unei proceduri deja pendinte de care poate fi legată procedura în materia răspunderii părintești.
- 52 Având în vedere ansamblul considerațiilor care precedă, trebuie să se răspundă la prima întrebare că articolul 12 alineatul (3) din Regulamentul nr. 2201/2003 trebuie interpretat în sensul că poate să constituie, în scopul unei proceduri în materia răspunderii părintești, temeiul competenței unei instanțe dintr-un stat membru care nu este cel al reședinței obișnuite a copilului chiar și atunci când nicio altă procedură nu este pendinte în fața instanței alese.

Cu privire la a doua întrebare

- 53 Prin intermediul celei de a doua întrebări, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolul 12 alineatul (3) litera (b) din Regulamentul nr. 2201/2003 trebuie interpretat în sensul că competența instanței sesizate de o parte pentru a soluționa o procedură în materia răspunderii părintești a fost „acceptată în mod expres sau în orice alt mod neechivoc de către toate părțile la procedură”, în sensul acestei dispoziții, atunci când pârâta din această primă procedură inițiază, ulterior, o a doua procedură în fața aceleiași instanțe și invocă, în cadrul primului act care îi incumbă în prima procedură, necompetența acestei instanțe.
- 54 Domnul M, precum și reprezentantul lui R și K consideră că răspunsul la această întrebare trebuie să fie afirmativ, în timp ce guvernul ceh și Comisia exprimă o opinie contrară.
- 55 Potrivit textului însuși al articolului 12 alineatul (3) litera (b) din Regulamentul nr. 2201/2003, competența instanței alese trebuie să fi „fost acceptată în mod expres sau în orice alt mod neechivoc de către toate părțile la procedură la data sesizării instanței”. Articolul 16 din acest regulament prevede că o instanță judecătorească se consideră sesizată, în principiu, la data depunerii la instanță a actului de sesizare a instanței sau a unui act echivalent.
- 56 Textul clar al acestei dispoziții, interpretat în lumina articolului 16 menționat, impune astfel stabilirea existenței unui acord expres sau cel puțin univoc cu privire la prorogarea de competență respectivă între toate părțile la procedură cel târziu la data depunerii la instanța aleasă a actului de sesizare a instanței sau a unui act echivalent.

- 57 Este evident că situația nu poate fi aceasta dacă instanța în cauză este sesizată doar la inițiativa uneia dintre părțile din procedură, cealaltă parte din procedură sesizează aceeași instanță cu o altă procedură la o dată ulterioară, iar această ultimă parte contestă, încă de la momentul primului act care îi incumbă în cadrul primei proceduri, competența instanței sesizate.
- 58 Trebuie adăugat că, atunci când o instanță este sesizată cu o procedură conform articolului 12 alineatul (3) din Regulamentul nr. 2201/2003, interesul superior al copilului nu poate fi asigurat decât printr-o examinare, în fiecare caz în parte, a aspectului dacă prorogarea de competență solicitată este conformă cu acest interes superior și că o prorogare de competență în temeiul articolului 12 alineatul (3) din Regulamentul nr. 2201/2003 este valabilă doar pentru procedura specifică pentru care instanța a cărei competență este prorogată este sesizată (a se vedea în acest sens Hotărârea E, EU:C:2014:2246, punctele 47 și 49).
- 59 Din considerațiile care precedă rezultă că trebuie să se răspundă la a doua întrebare că articolul 12 alineatul (3) litera (b) din Regulamentul nr. 2201/2003 trebuie interpretat în sensul că nu se poate considera că competența instanței sesizate de o parte pentru a soluționa o procedură în materia răspunderii părintești a fost „acceptată în mod expres sau în orice alt mod neechivoc de către toate părțile la procedură”, în sensul acestei dispoziții, atunci când pârâta din această primă procedură inițiază, ulterior, o a doua procedură în fața aceleiași instanțe și invocă, în cadrul primului act care îi incumbă în prima procedură, necompetența acestei instanțe.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 60 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a treia) declară:

- 1) **Articolul 12 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 al Consiliului din 27 noiembrie 2003 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești, de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1347/2000, trebuie interpretat în sensul că poate să constituie, în scopul unei proceduri în materia răspunderii părintești, temeiul competenței unei instanțe dintr-un stat membru care nu este cel al reședinței obișnuite a copilului chiar și atunci când nicio altă procedură nu este pendinte în fața instanței alese.**
- 2) **Articolul 12 alineatul (3) litera (b) din Regulamentul nr. 2201/2003 trebuie interpretat în sensul că nu se poate considera că competența instanței sesizate de o parte pentru a soluționa o procedură în materia răspunderii părintești a fost „acceptată în mod expres sau în orice alt mod neechivoc de către toate părțile la procedură”, în sensul acestei dispoziții, atunci când pârâta din această primă procedură inițiază, ulterior, o a doua procedură în fața aceleiași instanțe și invocă, în cadrul primului act care îi incumbă în prima procedură, necompetența acestei instanțe.**

Semnături